

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndc/5/2025
Identifikačné číslo spisu:	6123363353
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6123363353.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej republiky, za ktorú koná Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Mlynské nivy 4924/44A, IČO: 00 686 832, proti žalovanej obchodnej spoločnosti JAN, s. r. o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 819 413, právne zastúpenej advokátskym spoločenstvom GARANT PARTNER legal s. r. o., so sídlom Bratislava, Einsteinova 21, IČO: 36 856 380, o zaplatenie 11.128,52 eur, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 59C/43/2023, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava IV s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica vedeným pod sp. zn. 4Up/1222/2023, takto

rozhodol:

Na prejednanie sporu vedeného na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 59C/43/2023 je kauzálna príslušnosť Mestský súd Bratislava III.

Odôvodnenie

1. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bol predložený súdny spis na rozhodnutie o príslušnosti súdu podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) z dôvodu nesúhlasu Mestského súdu Bratislava IV s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica postupom.

1.1. Mestský súd Bratislava IV svoj nesúhlas odôvodnil tým, že predmetom konania je nárok žalobkyne vyplývajúci zo Zmluvy o poskytnutí dotácie reg. č. XX/XXXX-XXXX-XXXX-XXXXXX (ďalej ako „zmluva o poskytnutí dotácie“), ktorá nadobudla účinnosť dňa 21. apríla 2021, na základe ktorej bola dňa 27. apríla 2021 žalovanej poskytnutá dotácia v sume 11.128,52 eur. Zmluva bola uzavretá v rámci Schémy minimálnej pomoci na podporu MSP v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19. Žalobkyňa na základe kontroly z 30. mája 2023 zistila porušenie povinnosti žalovanej, a to tým, že nepredložila žiadne účtovné doklady za oprávnené obdobie roka 2020. Podľa názoru Mestského súdu Bratislava IV s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Ndob/11/2023 a sp. zn. 5Ndc/5/2024 v danom spore existuje medzi sporovými stranami obchodnoprávny vzťah, na ktorého prejednanie je príslušný Mestský súd Bratislava III.

2. K postúpeniu sporu na Mestský súd Bratislava IV došlo v rámci upomínacieho konania postupom podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“). Okresný súd Banská Bystrica pri postúpení veci (č. l. 43) neuviedol, aké okolnosti existujúce v čase začatia konania boli rozhodujúce pre určenie súdu príslušného na prejednanie veci podľa CSP, a aké procesné normy upravujúce príslušnosť súdu použil, a teda nezdôvodnil, prečo spor postupuje na Mestský súd Bratislava IV.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný (ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava IV) podľa § 43 ods. 2 CSP na rozhodnutie o príslušnosti preskúmal spor a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava IV s postúpením sporu je dôvodný.

4. V prejednávanej spore podľa obsahu návrhu na vydanie platobného rozkazu ide o majetkový spor, v ktorom Okresný súd Banská Bystrica vydal 3. augusta 2023 platobný rozkaz sp. zn. 4Up/1222/2023 (č. l. 20 a nasl. spisu), proti ktorému podala žalovaná prostredníctvom právneho zástupcu v elektronickej podobe odpor (č. l. 24 a nasl. spisu). Okresný súd Banská Bystrica ako súd upomínací následne vyzval žalobkyňu listom z 21. septembra 2023 (č. l. 36 a nasl. spisu), aby sa v lehote 15 dní od doručenia tejto výzvy vyjadrila k podanému odporu a v tej istej lehote navrhla pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa CSP. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odporu žalovanej (č. l. 37 spisu) uviedla okrem iného, že trvá na svojich vyjadreniach a nárokoch uplatňovaných v návrhu na vydanie platobného rozkazu a navrhuje, aby sa pokračovalo v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa CSP.

5. Za účelom posúdenia, či je daná kauzálna príslušnosť Mestského súdu Bratislava III v prípade obchodnoprávneho sporu alebo je príslušný Mestský súd Bratislava IV pre spory občianskoprávne, je rozhodujúce určenie charakteru záväzkového vzťahu, od ktorého sa odvíja aj charakter uplatnenej pohľadávky.

6. Podľa § 2 zákona o upomínacom konaní na konanie je kauzálna príslušnosť Okresný súd Banská Bystrica.

7. Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

8. Podľa § 12 ods. 1 CSP na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa ustanovenia § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

10. Podľa § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

11. Podľa § 22 písm. a) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave.

12. Podľa § 36 ods. 1 a 2 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

13. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú

príslušnosť počas celého konania.

14. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 a 2 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená (§ 43 ods. 1 CSP). Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané (§ 43 ods. 2 CSP).

15. Podľa ustanovenia § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObchZ“), podnikateľom podľa tohto zákona je osoba zapísaná v obchodnom registri.

16. Podľa ustanovenia § 261 ods. 2 ObchZ sa touto časťou zákona spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

17. Podľa ustanovenia § 261 ods. 3 písm. a) ObchZ je na účely odseku 2 subjektom verejného práva štátny orgán.

18. Podľa ustanovenia § 6 písm. e) a f) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov je Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky ústredným orgánom štátnej správy pre e) podporu malého podnikania a stredného podnikania vrátane podpory potravinárskych produktov, ktoré nie sú zaradené do prílohy I Zmluvy o fungovaní Európskej únie a podpory spracovania dreva a biotechnológií, f) stratégiu tvorby podnikateľského prostredia a podporu podnikateľského prostredia vrátane podpory potravinárskeho podnikateľského prostredia, ktorého produkty nie sú zaradené do prílohy I Zmluvy o fungovaní Európskej únie a podnikateľského prostredia v oblasti spracovania dreva a biotechnológií.

19. Z obsahu predloženého spisu vyplynulo, že na výzvu upomínacieho súdu žalobkyňa navrhla pokračovať v konaní, preto upomínací súd postupoval podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona o upomínanom konaní tak, že vec postúpil Mestskému súdu Bratislava IV ako súdu príslušnému na jej prejednanie podľa CSP a upovedomil o tom sporové strany (č. l. 43 a 44 spisu).

20. Ako už bolo vyššie uvedené rozhodujúcou otázkou pre účely konštatovania príslušnosti súdu je, či sa jedná o obchodnoprávny spor, alebo nie. Pri zodpovedaní predmetnej otázky, teda obchodného charakteru záväzkového vzťahu, je podľa najvyššieho súdu potrebné vychádzať z povahy subjektov a z povahy záväzkových vzťahov.

21. V danom prípade je žalobkyňou Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, ktorá bez akýchkoľvek pochybností spadá pod pojem subjekt verejného práva a spĺňa požiadavky ustanovenia § 261 ods. 2, 3 ObchZ. Žalovaná spoločnosť je podnikateľom podľa ustanovenia § 3 ods. 2 písm. a) ObchZ. Vzhľadom na uvedené je možné konštatovať, že podmienky kladené na subjekty záväzkového vzťahu v rámci ustanovenia § 261 ods. 2 ObZ sú v danom spore splnené.

22. Pri posudzovaní povahy (charakteru) záväzkového vzťahu najvyšší súd vychádzal z toho, že žalobkyňa sa voči žalovanej domáha vrátenia poskytnutej dotácie titulom odstúpenia od zmluvy o poskytnutí dotácie uzavretej medzi stranami sporu v rámci Schémy štátnej pomoci na podporu podnikov v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID - 19 - dotácie na fixné náklady a podľa § 51 OZ, § 8 ods. 2 a § 8a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 7 ods. 4 a 5 zákona č. 290/2016 Z. z. o podpore malého a stredného podnikania a o zmene a doplnení zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len

„zákon č. 290/2016 Z. z.“).

22.1. Predmetné dotácie boli poskytované podľa § 3 písm. a) bod 2 zákona č. 290/2016 Z. z. na kompenzáciu ekonomickej straty podľa záväzných podmienok Schémy minimálnej pomoci na podporu malého a stredného podnikania v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 DM - 11/2020 a vyhlásenej výzvy na predkladanie žiadosti o poskytnutie dotácie pre mikro, malé a stredné podniky pôsobiace v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu z 29. decembra 2020. Ich účelom bola náprava vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu, pričom má svoj právny základ na úrovni práva Európskej únie v čl. 107 a čl. 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis. Danou pomocou bol tak sledovaný záujem štátu na riadnom fungovaní hospodárstva. Podľa najvyššieho súdu poskytovanie dotácie štátom v prospech jednotlivých subjektov určených zákonom (napr. zákon o poskytovaní dotácií), ako tomu bolo v tomto prípade, spadá pod pojem zabezpečovanie verejných potrieb podľa § 261 ods. 2 ObchZ (viď aj uznesenie najvyššieho súdu z 31. októbra 2023 sp. zn. 2Ndob/11/2023). Riadne fungovanie hospodárstva má nepochybne pozitívny vplyv na verejné potreby.

23. Zhrnúc vyššie uvedené najvyšší súd môže len konštatovať, že v konaní uplatnená pohľadávka vznikla zo záväzkového vzťahu medzi žalobkyňou ako subjektom verejného práva, týka sa zabezpečovania verejných potrieb a žalovanou ako podnikateľom pri jeho podnikateľskej činnosti podľa § 261 ods. 2 ObchZ. Povaha predmetného záväzkového vzťahu je tak nepochybne obchodnoprávna.

24. Najvyšší súd považuje za potrebné poznamenať, že obchodnoprávny spor nie je bližšie procesnými normami definovaný, avšak práve procesné normy slúžia realizácii hmotného práva, ktoré je súdom v konaní nachádzané, a ktorému má byť poskytnutá ochrana. Preto by bolo neúčelné, ak by spory vyvolané z obchodného záväzkového vzťahu neprejednávali a nerozhodovali súdy kauzálné príslušné v obchodnoprávných sporoch vymedzené v § 22 CSP. Z procesnoprávného hľadiska sa tak v tomto prípade jedná o obchodnoprávny spor, v ktorom sa koná a rozhoduje o uplatnenom práve vzniknutom v rámci obchodného záväzkového vzťahu.

25. Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava IV s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný, keďže na prejednanie sporu vzhľadom na povahu sporu ako obchodnoprávného a adresu sídla žalovanej je kauzálné príslušný Mestský súd Bratislava III, a to v zmysle § 12 ods. 1 CSP v spojení s § 15 ods. 1 CSP a § 22 písm. a) CSP, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia (rovnako rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndc/5/2024).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.